Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA HENRIKA SAUGMANDSGORA ĒES [*HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE*] SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 18. septembrī[1]

Lieta C-176/18

Club de Variedades Vegetales Protegidas
pret
Adolfo Juan Martínez Sanchís

(*Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopienas augu šķirņu aizsardzība – Regula (EK) Nr. 2100/94 – 13. panta 2. un 3. punkts – Aizsardzības sekas – Vairākposmu aizsardzības sistēma – Šķirnes komponentu audzēšana un to augļu ražas ievākšana – Atšķirība starp darbībām, kas veiktas attiecībā uz šķirnes komponentiem, un darbībām, kas veiktas ar ievākto materiālu – Jēdziens "neatļauta šķirnes komponentu lietošana" – 95. pants – Pagaidu aizsardzība

I. Ievads

1. Ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) lūdz Tiesai interpretēt Regulas (EK) Nr. 2100/94 par Kopienas augu šķirņu aizsardzību[2] 13. panta 2. un 3. punktu.

2. Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Club de Variedades Vegetales Protegidas* [Aizsargāto augu šķirņu klubs] (turpmāk tekstā – "AAŠK"), subjektu, kas ir pilnvarots realizēt mandarīnu šķirnes, kurai ir piešķirta Kopienas augu šķirņu aizsardzība, īpašnieka tiesības, un lauku saimniecības īpašnieku. AAŠK pārmet pēdējam minētajam šīs aizsargājamās šķirnes koku audzēšanu, kā arī to augļu novākšanu un tirdzniecību, nesaņemot īpašnieka atļauju, nedz arī samaksājot tam saprātīgu kompensāciju.

3. Iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai, ja aizsargājamas šķirnes stādus lauksaimnieks ir iegādājies no stādaudzētavas laikposmā starp pieteikuma publicēšanu un aizsardzības spēkā stāšanos, par šo stādu audzēšanu, kā arī ražas ievākšanu un turpmāku to augļu pārdošanu, pirmkārt, viņam ir jāsamaksā selekcionāram saprātīga kompensācija, ciktāl minētās darbības notikušas attiecīgajā laikposmā, un, otrkārt, jāsaņem minētā [selekcionāra] atļauja, ja šīs darbības turpinās pēc aizsardzības spēkā stāšanās.

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 Padomes Regula (1994. gada 27. jūlijs) (OV 1994, L 227, 1. lpp.).

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Regula Nr. 2100/94

4. Regulas Nr. 2100/94 5. panta 2. un 3. punktā ir noteikts:

"2. Šajā regulā "šķirne" nozīmē augu sadales pa grupām viszemākās zināmās pakāpes botānisko taksonu, kuru sadali pa grupām neatkarīgi no tā, vai pilnībā ievēroti augu šķirņu aizsardzības piešķiršanai izvirzītie nosacījumi, var uzskatīt:

– par noteiktu pēc raksturīgām īpašībām, ko iegūst no attiecīgā genotipa vai to kombinācijas,

– par atšķirīgu no jebkuras citas augu grupas, norādot vismaz vienu no minētajām iezīmēm,

un

– par vienību attiecībā uz tās piemērotību pavairošanai nemainītā veidā.

3. Augu grupa sastāv no veseliem augiem vai to daļām tiktāl, cik šādas daļas spēj radīt veselus augus, šeit turpmāk abi saukti "šķirnes komponenti"."

5. Saskaņā ar šīs regulas 13. panta 1.–3. punktu:

"1. Kopienas augu šķirņu aizsardzības nolūks ir panākt, ka Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašnieks vai īpašnieki, kas šeit turpmāk saukti par "īpašnieku", ir tiesīgi veikt darbības, kas izklāstītas 2. punktā.

2. Neierobežojot 15. un 16. pantu, attiecībā uz šķirnes komponentiem vai no aizsargājamās šķirnes ievākto materiālu, šeit turpmāk abi saukti "materiāls", vajadzīga īpašnieka atļauja šādām darbībām:

a) ražošanai vai atjaunošanai (pavairošanai);

b) kvalitātes uzlabošanai nolūkā pavairot;

c) piedāvāšanai pārdošanai;

d) pārdošanai vai kādai citādai laišanai tirgū;

e) eksportēšanai no Kopienas;

f) importēšanai no Kopienas [importēšanai Kopienā];

g) uzglabāšanai jebkurā a) līdz f) apakšpunktā minētajā nolūkā.

Īpašnieks var dot atļauju, ievērojot nosacījumus un ierobežojumus.

3. 2. punktu piemēro novāktajam materiālam tikai tad, ja tas iegūts, neatļauti lietojot aizsargājamas šķirnes komponentus, un ja īpašniekam nav bijis piemērotas iespējas izmantot savas tiesības attiecībā uz minētās šķirnes komponentiem."

6. Šīs regulas 94. panta "Pārkāpums" 1. punktā ir noteikts:

"Lai kurš:

a) nebūdams tiesīgs to darīt, veiktu vienu no 13. panta 2. punktā izklāstītajām darbībām attiecībā uz šķirni, kam ir piešķirta Kopienas augu šķirņu aizsardzība,

[..]

īpašnieks viņu var iesūdzēt tiesā, lai viņš novērstu šādu pārkāpumu vai samaksātu saprātīgu kompensāciju, vai veiktu kā vienu, tā otru."

7. Minētās regulas 95. pantā "Darbības pirms Kopienas augu šķirņu aizsardzības piešķiršanas" ir noteikts, ka "īpašnieks var pieprasīt saprātīgu kompensāciju no jebkuras personas, kas laikā starp pieteikuma Kopienas augu šķirņu aizsardzības piešķiršanai publicēšanu un šīs aizsardzības piešķiršanu veikusi darbību, kuras veikšana viņam turpmāk būtu aizliegta".

B. UPOV konvencija

8. Eiropas Savienība ir dalībniece Starptautiskajā konvencijā par jaunu augu šķirņu aizsardzību [3], kuras 13. pants "Pagaidu aizsardzība" ir formulēts šādi:

"Katra Līgumslēdzēja Puse paredz pasākumus selekcionāra interešu aizsardzībai laikā starp pieteikuma par selekcionāra tiesību piešķiršanu iesniegšanu vai publicēšanu un šo tiesību piešķiršanu. Šo pasākumu rezultātā selekcionāra tiesību īpašniekam vismaz pienākas taisnīga atlīdzība no jebkuras personas, kura minētajā laika periodā veikusi darbības, kurām pēc tiesību piešķiršanas nepieciešama selekcionāra atļauja, kā paredzēts 14. pantā. Līgumslēdzēja Puse var paredzēt, ka minētie pasākumi piemērojami tikai attiecībā uz personām, kurām selekcionārs ir paziņojis par pieteikuma iesniegšanu."

9. Saskaņā ar *UPOV* konvencijas 14. pantu:

"1) [Darbības attiecībā uz [atjaunošanas vai] pavairošanas materiālu] a) Ievērojot 15. un 16. pantu, selekcionāra atļauja nepieciešama šādām darbībām attiecībā uz aizsargātās šķirnes pavairošanas materiālu:

i) radīšana vai atražošana (pavairošana);

ii) uzlabošana [atjaunošanas vai] pavairošanas nolūkiem;

iii) piedāvāšana pārdošanai;

iv) pārdošana vai citāda tirdzniecība;

v) eksportēšana;

vi) importēšana;

vii) uzkrāšana kādam no i) līdz vi) apakšpunktā minētajiem nolūkiem.

3 Parakstīta 1961. gada 2. decembrī Starptautiskās jaunu augu šķirņu aizsardzības savienības (*UPOV*) paspārnē un pārskatīta Ženēvā 1972. gada 10. novembrī, 1978. gada 23. oktobrī un 1991. gada 19. martā (turpmāk tekstā – "*UPOV* konvencija"). Savienība pievienojās šai konvencijai ar Padomes Lēmumu 2005/523/EK (2005. gada 30. maijs), ar ko apstiprina Eiropas Kopienas pievienošanos [*UPOV* konvencijai] (OV 2005, L 192, 63. lpp.).

b) Selekcionārs var ieviest nosacījumus un ierobežojumus atļaujas sniegšanai.

2) [*Darbības attiecībā uz iegūto materiālu*] Ievērojot 15. un 16. pantu, 1. punkta a) apakšpunkta i) līdz vii) ievilkumā minētajām darbībām attiecībā uz iegūto materiālu, ieskaitot veselus augus un augu daļas, kas iegūtas, bez atļaujas izmantojot aizsargātās šķirnes [atjaunošanas vai] pavairošanas materiālu, obligāti vajadzīga selekcionāra atļauja, ja vien selekcionāram nav bijusi pietiekama iespēja izmantot savas tiesības saistībā ar minēto pavairošanas materiālu."

III. Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

10. 1995. gada 22. augustā *Nadorcott Protection SARL* iesniedza Kopienas Augu šķirņu birojā (*CVPO*) aizsardzības pieteikumu mandarīnu šķirnei 'Nadorcott' Šis pieteikums tika publicēts *Kopienas Augu šķirņu biroja Oficiālā Vēstneša* 1996. gada 22. februāra izdevumā.

11. *CVPO* piešķīra pieprasīto aizsardzību ar 2004. gada 4. oktobra lēmumu, kas 2004. gada 15. decembrī publicēts *Kopienas Augu šķirņu biroja Oficiālajā Vēstnesī*.

12. *Federación de Cooperativas Agrícolas Valencianas* (Valensijas Lauksaimniecības kooperatīvu federācija, Spānija) apstrīdēja šo lēmumu *CVPO* Apelācijas padomē. Šai sūdzībai bija apturoša iedarbība attiecībā uz aizsardzības spēkā stāšanos līdz brīdim, kad šī sūdzība tika noraidīta ar 2005. gada 8. novembra nolēmumu, kas 2006. gada 15. februārī bija publicēts *Kopienas Augu šķirņu biroja Oficiālajā Vēstnesī*.

13. *CVPO* Apelācijas padomes nolēmums tika pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā. Šai pārsūdzībai nebija apturošas iedarbības attiecībā uz aizsardzības spēkā stāšanos, un tā tika noraidīta [4].

14. *Nadorcott Protection* piešķīra *Carpa Dorada SA* ekskluzīvu licenci par tiesībām attiecībā uz augu šķirni 'Nadorcott'. Pēdējā uzticēja prasītājai pamatlietā, AAŠK, celt prasību par preču zīmes pārkāpumu pret atbildētāju pamatlietā – *Adolfo Juan Martínez Sanchís*.

15. *A. J. Martínez Sanchís* pieder divi zemes gabali, kuros attiecīgi 2005. gada pavasarī ir iestādīti 506 augu šķirnes 'Nadorcott' koki un 2006. gada pavasarī – 998 šīs šķirnes koki. Šie stādi tika iegādāti stādaudzētavā, kas tos tirgo plašākai sabiedrībai pieejamā tirdzniecības vietā, laikposmā starp šīs šķirnes aizsardzības pieteikuma publicēšanu un aizsardzības spēkā stāšanos 2006. gada 15. februārī. Kopš tā laika šajos zemes gabalos kopumā ir pārstādīti 100 koki.

16. AAŠK cēla prasību pret *A. J. Martínez Sanchís* par to, ka, iestādot, potējot un komerciāli izmantojot augu šķirnes 'Nadorcott' kokus, viņš ir pārkāpis Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesības, kas attiecībā uz šo šķirni pieder tās selekcionāra tiesību īpašniecei un licenciātei. Konkrētāk, AAŠK, pirmkārt, izvirzīja prasījumus par pagaidu aizsardzību pret pārkāpumiem, kas notikuši līdz minētās šķirnes aizsardzības piešķiršanai, un, otrkārt, prasījumus par pārkāpumiem, kas pieļauti pēc minētā datuma. AAŠK lūdza ne tikai atzīt, ka ir noticis tiesību pārkāpums, bet arī noteikt pienākumu pārtraukt veikt visas iepriekš minētās darbības, tostarp pārtraukt tirgoties ar augļiem, kas iegūti no šīs aizsargājamās šķirnes kokiem. Pēdējais minētais lūdza arī piespriest atlīdzinājumu par kaitējumu, kas esot nodarīts ar attiecīgajiem nodarījumiem gan pirms, gan pēc 2006. gada 15. februāra, kā arī publicēt spriedumu, kas tiks pieņemts šajā lietā.

4 Spriedums, 2008. gada 31. janvāris, *Federación de Cooperativas Agrarias de la Comunidad Valenciana/CVPO – Nador Cott Protection* (*Nadorcott*) (T-95/06, EU:T:2008:25).

17. Pirmās instances tiesa prasību noraidīja, pamatojoties uz prasības noilgumu saskaņā ar Regulas Nr. 2100/94 96. pantu [5]. Turklāt šī tiesa būtībā uzskatīja, ka minētās regulas 13. panta 3. punktā paredzētie nosacījumi nebija izpildīti, tādējādi aizsardzības īpašniekam nebija tiesību iebilst pret tādu darbību veikšanu, kas attiecas uz ievākto materiālu no aizsargājamās šķirnes. Tādējādi minētās tiesas ieskatā īpašnieks nav pierādījis, ka mandarīnu pavairošana stādaudzētavā bija notikusi bez viņa atļaujas, nedz arī, ka viņam nav bijusi pietiekama iespēja izmantot savas tiesības šīs šķirnes komponentu pavairošanas laikā.

18. Izskatot apelācijas sūdzību par šo spriedumu, *Audiencia* (provinces tiesa, Spānija), konstatējusi noilguma neesamību, apelācijas sūdzību noraidīja pēc būtības, pamatojoties uz to, ka *A. J. Martínez Sanchís* attiecīgos stādus bija iegādājies plašākai sabiedrībai pieejamā tirdzniecības vietā vēl pirms augu šķirnes aizsardzības spēkā stāšanās, kā juridiski šķiet, leģitīmas iegādes ceļā. Šādos apstākļos minētā tiesa uzskatīja, ka uz *A. J. Martínez Sanchís* attiecas Spānijas Komerckodeksa 85. pantā noteiktā aizsardzība.

19. Par šo apelācijas instances spriedumu AAŠK iesniedza kasācijas sūdzību *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa). Minētā tiesa ar 2018. gada 6. marta lēmumu, kas Tiesā iesniegts 2018. gada 7. martā, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai – gadījumā, ja lauksaimnieks no kādas stādaudzētavas (trešās personas uzņēmuma) ir iegādājies augu šķirnes stādus un tos iestādījis, vēl pirms šīs šķirnes aizsardzība bija stājusies spēkā, – uz šā lauksaimnieka vēlāko darbību, proti, koku nākamo ražu ievākšanu, Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā noteiktās *ius prohibendi* var attiekties tikai tad, ja ir iestājušies šā panta 3. punktā noteiktie nosacījumi, jo tā ir uzskatāma par materiāla ievākšanu? Vai arī ir jāuzskata, ka šī ražas novākšanas darbība ir šķirnes ražošana vai pavairošana, kas rada "ievākto materiālu" un kuru augu šķirnes īpašnieks var aizliegt arī tad, ja nav izpildīti [minētā panta] 3. punkta nosacījumi?

2) Vai ar Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktu ir saderīga interpretācija, ka vairākposmu aizsardzības sistēma aptver jebkuru no [šīs regulas 13. panta] 2. punktā minētajām darbībām ar "ievākto materiālu", arīdzan pašu tā ievākšanu, vai tikai tās darbības, kas notiek pēc šā ievāktā materiāla ražošanas, kā, piemēram, tā uzglabāšana un tirdzniecība?

3) Vai – Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā paredzētajā vairākposmu aizsardzības sistēmas piemērošanā "novāktajam materiālam" – tālab, lai tiktu izpildīts pirmais nosacījums, – ir vajadzīgs, lai stādu iegāde būtu notikusi pēc tam, kad īpašnieks jau ir saņēmis Kopienas aizsardzību augu šķirnei, vai turpretim būtu pietiekami, ka tolaik tai būtu bijusi pagaidu aizsardzība, jo iegāde notikusi laikposmā no pieteikuma publicēšanas līdz augu šķirnes aizsardzības spēkā esamības sākumam?"

20. AAŠK, *A. J. Martínez Sanchís*, Grieķijas valdība un Eiropas Komisija iesniedza Tiesai rakstveida apsvērumus. AAŠK, Grieķijas valdība un Komisija tika pārstāvētas 2019. gada 16. maija tiesas sēdē. *A. J. Martínez Sanchís* 2019. gada 15. maijā atbildēja uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem saistībā ar tiesas sēdi.

5 Saskaņā ar šo tiesību normu "prasībām saskaņā ar 94. un 95. pantu iestājas noilgums trīs gadus pēc brīža, kad Kopienas augu šķirņu aizsardzība ir piešķirta galīgi un īpašniekam ir zināma atbildīgā puse un tās darbība, vai, ja šādas informācijas nav, 30 gadus pēc tam, kad attiecīgā darbība pārtraukta."

IV. Vērtējums

A. Par pirmo un otro jautājumu

21. Divi pirmie prejudiciālie jautājumi, kurus izvērtēšu kopā, attiecas uz Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. un 3. punkta attiecīgajām piemērošanas jomām.

22. Šajās tiesību normās ir noteiktas augu šķirnes aizsardzības sekas, izveidojot "vairākposmu aizsardzības" sistēmu, ko veido "pirmās pakāpes aizsardzības" sistēma attiecībā uz šķirnes komponentiem un "otrās pakāpes aizsardzības" sistēma attiecībā uz ievākto ražu [6].

23. Saskaņā ar šo sistēmu visām darbībām, kas minētas Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā, ir nepieciešama, pirmkārt, aizsardzības īpašnieka atļauja, ja šo darbību priekšmets ir paši *šķirnes komponenti* [7]. Jēdziens "šķirnes komponents" saskaņā ar šīs regulas 5. panta 3. punktu apzīmē "veselus augus", kā arī "augu daļas tiktāl, cik šādas daļas spēj radīt veselus augus".

24. Otrkārt, Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā ir noteikts, ka, ja darbības, kas izklāstītas šī panta 2. punktā, attiecas uz *ievākto materiālu*, īpašnieks atļauja ir vajadzīga tikai tad, ja ir izpildīti divi nosacījumi. Pirmām kārtām, ja ievāktais materiāls iegūts, neatļauti lietojot aizsargājamas šķirnes komponentus [8]. Otrām kārtām, ja selekcionāram nav bijis piemērotas iespējas izmantot savas tiesības attiecībā uz minētās šķirnes komponentiem.

25. Tādējādi aprakstītās pirmās un otrās pakāpes aizsardzības sistēmas attiecīgi atbilst "atjaunošanas un pavairošana materiāla" un "ievāktā materiāla" aizsardzības sistēmām, kas ir noteiktas *UPOV* konvencijas 14. panta 1. un 2. punktā, kuru formulējums ir lielā mērā pārņemts Regulā Nr. 2100/94. Kā izriet no šīs regulas sagatavošanas darbiem un tās formulējuma, tajā noteiktā sistēma ir balstīta uz *UPOV* konvencijā paredzēto sistēmu [9]. Līdz ar to šīs konvencijas interpretācijas elementi ir atbilstoši arī minētās regulas interpretācijai.

26. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesa ar pirmo un otro jautājumu vēlas noskaidrot, vai aizsargājamās šķirnes koku *audzēšanas* un to *augļu novākšanas* darbības ietilpst Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā [10] noteiktajā pirmās pakāpes aizsardzības sistēmā tādējādi, ka tām ir vajadzīga aizsardzības īpašnieka atļauja neatkarīgi no tā, vai ir ievēroti nosacījumi, kas izklāstīti šā panta 3. punktā [11].

6 Skat. spriedumu, 2011. gada 20. oktobris, *Greenstar-Kanzi Europe* (C-140/10, EU:C:2011:677, 26. punkts). Turklāt Regulas Nr. 2100/94 13. panta 4. punktā ir noteikta sistēma, kas var tikt klasificēta kā "terciārā aizsardzība" attiecībā uz produktiem, kas iegūti tieši no aizsargājamās šķirnes pavairošanas vai ražas materiāla. Šī sistēma nav saistīta ar šo lietu.

7 Jēdziens Kopienas augu šķirņu aizsardzības "īpašnieks", kas lietots Regulas Nr. 2100/94 13. panta 1.–4. punktā, atšķiras no jēdziena "selekcionārs", kas šīs regulas 11. pantā ir definēts kā "persona, kas selekcionējusi vai atklājusi un attīstījusi attiecīgo šķirni, vai viņas tiesību pārņēmējs". Persona, kas ir atklājusi un attīstījusi šķirni, atbilst definīcijai "selekcionārs" tikai pirms aizsardzības piešķiršanas, kuras rezultātā tā kļūst arī par aizsardzības "īpašnieku".

8 Tādējādi, kā to norāda AAŠK un Komisija, pirmais nosacījums, kas paredzēts Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā, var tikt uzskatīts par tās 16. pantā paredzētā vispārējā noteikuma par izsmelšanu izpausmi. Saskaņā ar šo noteikumu "Kopienas augu šķirņu aizsardzība neattiecas uz darbībām, kas saistītas ar jebkuru aizsargātās šķirnes vai šķirnes [..] materiālu, ko īpašnieks ir nodevis vai ko ar viņa piekrišanu nodod citiem jebkurā Kopienas daļā, vai uz jebkuru materiālu, kas atvasināts no minētā materiāla", ja vien šīs darbības nav saistītas ar attiecīgo šķirnes komponentu turpmāku pavairošanu (kas nav paredzēta īpašumtiesību nodošanas brīdī), vai arī šo šķirnes komponentu eksportu uz trešo valsti, kur tie nebūs aizsargāti, mērķiem, kas nav saistīti ar patēriņu.

9 Skat. 1990. gada 30. augusta priekšlikumu Padomes Regulai (EEK) par Kopienas augu šķirņu aizsardzību (COM(90) 347, galīgā redakcija, 2. lpp). Skat. arī Regulas Nr. 2100/94 29. apsvērumu.

10 Jēdziens "audzēšana" šajā kontekstā tiek lietots, lai apzīmētu šķirnes komponenta iestādīšanu, kā arī visas šo komponentu uzturēšanas darbības, kuru mērķis ir maksimāli palielināt ziedu vai augļu ražošanu.

11 Protams, ar nosacījumu, ka šīs tiesības nav izsmeltas saskaņā ar Regulas Nr. 2100/94 16. pantu. Šajā gadījumā AAŠK norāda, citām ieinteresētajām personām to neapstrīdot, ka īpašnieka tiesības nav izsmeltas, jo viņš nav piekritis, ka stādaudzētava pavairo 'Nadorcott' mandarīnu šķirni.

27. Turklāt ar šiem jautājumiem, lai atrisinātu strīdu pamata prāvā, ir jānosaka, vai uz šādi novākto *augļu tirdzniecības* darbībām attiecas otrās pakāpes aizsardzības sistēma, kas noteikta Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā, lai gan stādi *A. J. Martínez Sanchís* tika pārdoti pirms aizsardzības spēkā stāšanās. Šis pēdējais jautājums ir saistīts ar trešo prejudiciālo jautājumu, tādēļ es to aplūkošu savas analīzes otrajā daļā [12].

28. AAŠK uzskata, ka aizsargājamas šķirnes komponentu audzēšana un to augļu ražas ievākšana ir šo komponentu "ražošanas" darbības, uz kurām attiecas pirmās pakāpes aizsardzība, kas paredzēta Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā. Savukārt *A. J. Martínez Sanchís*, Grieķijas valdība un Komisija uzskata, ka nedz audzēšana, nedz aizsargājamas šķirnes komponentu augļu ražas ievākšana nav pielīdzināmas darbībām, kas veiktas attiecībā uz šiem komponentiem, uz kuriem attiecas šīs regulas 13. panta 2. punktā paredzētā pirmās pakāpes aizsardzības sistēmas piemērošanas joma.

29. Es pievienojos šim pēdējam viedoklim.

30. Šajā ziņā Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punkta a) apakšpunkta *formulējums*, ciktāl tajā ir atsauce uz ražošanas vai pavairošanas darbībām attiecībā uz šķirnes komponentiem – atšķirībā no šī panta 3. punktā minētā ievāktā materiāla –, saskaņā ar ierasto šo terminu lietojumu nozīmē darbības, ar kurām tiek radīti nevis augļi, bet gan jauni šķirnes komponenti.

31. No šāda skatupunkta nevar piekrist AAŠK argumentācijai par to, ka jēdziens "ražošana" noteikti ietver arī augļu audzēšanas un ražas ievākšanas darbības, ja vien nav vēlēšanās šim jēdzienam atņemt nozīmi, kas atšķirtos no jēdziena "pavairošana", kurš ir izmantots tajā pašā tiesību normā. Manuprāt, šo divu terminu kopīgas lietošanas mērķis ir vienkārši parādīt, ka Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā izklāstītās darbības attiecas gan uz augu komponentu izplatīšanu veģetatīvi (tostarp potējot [13]), gan uz to pavairošanu, radot jaunu ģenētisko materiālu [14].

32. Turklāt *UPOV konvencijas vēsturiskais* konteksts tās 1991. gada pārskatītajā redakcijā norāda uz autoru gribu pavairošanas materiāla izmantošanu, lai saražotu ražu, neiekļaut starp darbībām, kuru izpildei ir vajadzīga selekcionāra atļauja. Tomēr šī iekļaušana šajā ziņā ir īpaši minēta šīs konvencijas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ko sākotnēji ierosināja *UPOV* [15], – norāde, kas turklāt būtu lieka, ja jēdziens "ražošana", kas arī tajā minēts, jau ietvertu šādu izmantošanu [16].

33. Šajā ziņā ar vairākiem grozījumu priekšlikumiem, kas vērsti uz to, lai atbalstītu pavairošanas materiāla izmantošanas ziedu vai augļu audzēšanai iekļaušanu starp darbībām, kas minētas *UPOV* konvencijas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā, diplomātiskajā konferencē, kas bija pamatā tās pieņemšanai, tika rosināts izveidot darba grupu, kas būtu pilnvarota izpētīt šo jautājumu [17]. Kā to tiesas sēdē norādīja Komisija, šī darba grupa un vēlāk *UPOV* konvencijas autori noraidīja šos priekšlikumus.

12 Skat. šo secinājumu 42. un 43. punktu.

13 Tādējādi, pieņemot, ka *A. J. Martínez Sanchís* būtu izplatījis 'Nadorcott' šķirnes kokus potēšanas ceļā – kā to saskaņā ar iesniedzējtiesas lūgumu sniegt prejudiciālu lēmumu AAŠK apgalvoja savā prasībā, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, AAŠK varētu atsaukties uz Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto pirmās pakāpes aizsardzību. Šajā ziņā jānorāda, ka AAŠK vairs nav izvirzījis šādu apgalvojumu tiesvedībā Tiesā un ka *A. J. Martínez Sanchís* apstrīd, ka viņš būtu jebkādā veidā pavairojis šos šķirnes komponentus.

14 Šajā ziņā skat., Würtenberger, G., van der Kooij, P., Kiewiet, B., un Ekvad, M., *European Union Plant Variety Protection*, 2. izd., Oxford University Press, Oksforda, 2015, 128. lpp.

15 Skat. pamatpriekšlikuma 14. panta 1. punkta a) apakšpunkta viii) punktu, ko sagatavojusi *UPOV* (diplomātiskās konferences akti, ar ko pārstrādā Starptautisko konvenciju par jaunu augu šķirņu aizsardzību, Ženēva, 1991 (turpmāk tekstā – "1991. gada diplomātiskās konferences akti"), pamatdokumenti, 28. lpp., kā arī analītiskie pārskati, 859.–876. punkts).

16 Šajā sakarā skat. it īpaši 1991. gada diplomātiskās konferences aktus, analītiskos pārskatus, 1024. un 1534.2. punkts.

17 1991. gada diplomātiskās konferences akti, analītiskie pārskati, 1005.–1030. punkts.

34. *UPOV* konvencijas 14. panta 1. punkta b) apakšpunktā (kura pēdējā teikuma saturs ir pārņemts Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā) toties tika atzīta iespēja selekcionāram pievienot atļaujai darbībām, kurām ir nepieciešama viņa piekrišana, noteiktus nosacījumus un līgumiskus ierobežojumus [18]. Tie it īpaši var attiekties uz kārtību, kādā notiek to augu komponentu augļu audzēšana un ražas ievākšana, kuru pavairošanai ir vajadzīga selekcionāra atļauja [19].

35. Līdz ar to *UPOV* konvencijas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā aizsardzības īpašniekam nav piešķirtas tiesības principā aizliegt izmantot šķirnes komponentus, lai ievāktu ražu. Tādējādi, kā Starptautiskā selekcionāru sabiedrība dekoratīvo augu un augļaugu reproducēšanai bezdzimumvairošanās ceļā (*CIOPORA*), reaģējot uz diplomātiskajā konferencē pieņemto lēmumu, to "ar nožēlu un rūgtumu" konstatējusi, *UPOV* konvencijā, izmantojot tās 14. panta 2. punktu (kuram, atgādinu, atbilst Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punkts), "selekcionāram ir sniegti tikai netieš[i] līdzekļ[i] – izmantojot grieztu ziedu vai augli – [..] *a posteriori* kontrolēt pavairošanas materiālu, kas nav pakļauts tā kontrolei saskaņā ar [šīs konvencijas 14. panta 1. punkta a) apakšpunktu]" [20].

36. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka aizsargājamas šķirnes komponentu audzēšanas darbības un to augļu ražas ievākšana neietilpst Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā minēto darbību kategorijās attiecībā uz šķirnes komponentiem. Līdz ar to īpašniekam nav tiesību atsaukties uz šajā normā paredzēto pirmās pakāpes aizsardzību pret lauksaimnieku, kas veicis šādas darbības. Īpašnieks tomēr var atsaukties uz šīs regulas 13. panta 3. punktā paredzēto otrās pakāpes aizsardzību, lai iebilstu pret attiecībā pret iegūto ražu veiktajām darbībām, kas izklāstītas šī panta 2. punktā (piemēram, augļu tirdzniecību), ja ir izpildīti minētā panta 3. punktā izklāstītie divi nosacījumi [21].

B. Par trešo jautājumu

37. Trešais prejudiciālais jautājums attiecas uz saikni starp otrās pakāpes aizsardzības sistēmu, kas paredzēta Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā, un pagaidu aizsardzības sistēmu, kas paredzēta šīs regulas 95. pantā. Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai, lai tiktu izpildīts pirmais nosacījums, kas izklāstīts minētās regulas 13. panta 3. punktā, – saskaņā ar kuru ražai jābūt ievāktai, "neatļauti lietojot" aizsargājamas šķirnes komponentu –, stādiem ir jābūt iegādātiem pēc aizsardzības spēkā stāšanās.

38. Vispirms es uzskatu par lietderīgu uzsvērt, ka ar Regulu Nr. 2100/94 tiek noteikta atšķirība starp augu šķirņu "pagaidu aizsardzības" sistēmu un "galīgās aizsardzības" sistēmu.

39. Šīs sistēmas attiecas uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas selekcionāram ir pieejami gadījumā, ja trešā persona veic Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā minēto darbību. Atbilstoši šīs regulas 94. panta 1. punkta a) apakšpunktam selekcionārs var celt prasību par pārkāpuma pārtraukšanu un/vai saprātīgas kompensācijas saņemšanu, šo prasību vēršot pret jebkuru personu, kura pēc attiecīgās augu

18 1991. gada diplomātiskās konferences akti, analītiskie pārskati, 1529.2., 1529.3. un 1543. punkts. Skat. arī darba grupas ziņojumu, kas iekļauts konferences dokumentos (1991. gada diplomātiskās konferences akti, 145.–148. lpp.).

19 Piemēram, lietā, kurā tika pasludināts 2011. gada 20. oktobra spriedums *Greenstar-Kanzi Europe* (C-140/10, EU:C:2011:677, 10. punkts), vienošanās starp aizsargātās ābolu šķirnes selekcionāru un šīs augļu šķirnes tirdzniecības tīkla pārstāvjiem ietvēra "specifikācijas", kurās bija paredzēti ierobežojumi attiecībā uz šo augļu ražu.

20 1991. gada diplomātiskās konferences akti, analītiskie pārskati, 1534.3. punkts.

21 Šis secinājums neskar īpašnieka tiesības, uz kurām atsaucas AAŠK, *A. J. Martínez Sanchís* un Komisija, iebilst pret darbībām, kas minētas Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā un kas veiktas attiecībā uz ievākto ražu, pat ja nav izpildīti šī panta 3. punktā minētie nosacījumi, ar noteikumu, ka ievāktās ražas materiāls var tikt izmantots pavairošanai (šajā ziņā skat. *UPOV* padome, "Skaidrojošas piezīmes par darbībām attiecībā uz ievākto ražas produktu atbilstoši *UPOV* konvencijas 1991. gada likumam", 2013. gada 24. oktobris (turpmāk tekstā – "Skaidrojošas piezīmes par darbībām attiecībā uz ievākto ražas produktu"), 4. lpp., 3. punkts). Šādā gadījumā ievāktais ražas produkts faktiski arī ir "šķirnes komponents", kā noteikts šīs regulas 5. panta 3. punktā. Īpašnieka tiesības tomēr ir ierobežotas ar minētās regulas 14. panta 1. punktu, kurā noteikts, ka "neatkarīgi no 13. panta 2. punkta un lauksaimniecības produkcijas aizsardzības nolūkā lauksaimnieki pavairošanai laukā paši savā īpašumā drīkst lietot ievākto produktu, ko viņi ieguvuši, savā saimniecībā stādot tās šķirnes pavairojamo materiālu, kura nav šķirnes hibrīds vai sintētiska šķirne, uz ko attiecas Kopienas augu šķirņu aizsardzība". Šajā gadījumā AAŠK ir precizējusi, ka 'Nadorcott' šķirnes augļi nevar tikt izmantoti, lai audzētu jaunus šīs šķirnes kokus, jo tos var iegūt tikai ar pavairošanu bezdzimumvairošanās ceļā, piemēram, potēšanu.

šķirnes aizsardzības spēkā stāšanās ir veikusi šādu darbību bez īpašnieka atļaujas. Minētās regulas 95. pantā ir paredzēts, ka, ja persona laikā starp pieteikuma publicēšanu un aizsardzības spēkā stāšanos (turpmāk tekstā – "pagaidu aizsardzības laikposms") veic darbību, "kuras veikšana viņam turpmāk [pēc šī laikposma] būtu aizliegta", var tikt pieprasīta tikai saprātīgas kompensācijas samaksa [22].

40. Attiecībā uz Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punkta interpretāciju neviens no lietas dalībniekiem, kas Tiesai iesniedza rakstveida apsvērumus, nepastrīd, *pirmkārt*, ka tajā ietvertais jēdziens "lietošana" attiecas uz šī panta 2. punktā minētās darbības izpildi [23]. Šis secinājums ir viegli saprotams, ņemot vērā ar šīm tiesību normām ieviestās vairākposmu aizsardzības sistēmas mērķi un vispārējo sistēmu. Šīs sistēmas mērķis ir ļaut selekcionāram izmantot savas tiesības uz augļiem, kas radīti no aizsargājamas šķirnes komponentiem, ja šis pēdējais nav varējis celt prasību pret personu, kas izdarījusi minētā panta 2. punktā uzskaitīto darbību attiecībā pret pašiem šķirnes komponentiem [24].

41. Šajā lietā Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā minētās darbības, kas attiecas uz šķirnes komponentiem, kuru datums ir nozīmīgs, lai pārbaudītu šī panta 3. punktā minētā pirmā nosacījuma izpildi, ir šo stādu pavairošana un tirdzniecība stādaudzētavā (kam atbilst trešajā prejudiciālajā jautājumā minētā "stādu iegāde"). Savukārt no atbildes, kādu es ierosinu sniegt uz pirmo un otro prejudiciālo jautājumu, izriet, ka koku audzēšana un to augļu ražas ievākšana nevar tikt pielīdzinātas darbībām, kas attiecas uz šķirnes komponentiem Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punkta izpratnē.

42. Šeit parādās saikne starp šiem diviem jautājumiem, no vienas puses, un iesniedzējtiesas uzdoto trešo jautājumu, no otras puses. Ar argumentiem, kas sniegti, atbildot uz pirmo un otro prejudiciālo jautājumu, AAŠK cenšas pierādīt, ka pirmais nosacījums, kas izklāstīts Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā, šajā gadījumā ir izpildīts, ciktāl tas attiecas uz augļu tirdzniecības darbībām pēc aizsardzības spēkā stāšanās, *neatkarīgi no tā, kādu atbildi Tiesa sniegs uz trešo prejudiciālo jautājumu*.

43. AAŠK pieeja ir izskaidrojama ar to, ka, lai arī mandarīnu pavairošana un pārdošana stādaudzētavā notika pagaidu aizsardzības laikposmā, šo koku audzēšanas un to augļu ražas ievākšanas darbības lauksaimnieks turpināja pēc aizsardzības spēkā stāšanās. Pielīdzinot šīs pēdējās darbības šķirnes komponentu "ražošanas" darbībām, uz kurām attiecas Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētā pirmās pakāpes aizsardzība, AAŠK apgalvo, ka mandarīnu audzēšana un to augļu ražas ievākšana bija aizsargājamas šķirnes komponentu "neatļauta lietošana" šī panta 3. punkta izpratnē, pat ja šis jēdziens attiektos tikai uz darbībām, kas ir veiktas ar šiem komponentiem pēc aizsardzības spēkā stāšanās.

44. Šie argumenti ir jānoraida to iemeslu dēļ, kas ir izklāstīti, izvērtējot pirmo un otro prejudiciālo jautājumu.

45. *Otrkārt*, ieinteresētās personas, kas iesniedza apsvērumus Tiesai, savukārt nav vienisprātis par Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā izmantotā termina "neatļauti" nozīmi.

22 Ar šo noteikumu tiek īstenots *UPOV* konvencijas līgumslēdzēju pušu pienākums, kas noteikts saskaņā ar šīs konvencijas 13. pantu, veikt "pasākumus selekcionāra interešu aizsardzībai laikā starp pieteikuma par selekcionāra tiesību piešķiršanu iesniegšanu vai publicēšanu un šo tiesību piešķiršanu".

23 Šajā ziņā attiecībā uz *UPOV* konvencijas 14. panta 2. punktā minēto attiecīgo tiesību normu skat. *UPOV* padomes "Vadlīnijas likumu izstrādei, pamatojoties uz *UPOV* konvencijas 1991. gada likumu", 2017. gada 6. aprīlis (turpmāk tekstā – "*UPOV* padomes vadlīnijas"), 57. lpp.

24 Šajā ziņā skat. arī 1991. gada diplomātiskās konferences aktus, analītiskos pārskatus, 915.–934. punkts.

46. No vienas puses, AAŠK uzskata, ka šķirnes komponentu neatļauta lietošana ir notikusi ikreiz, kad ir izdarīta Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā minētā darbība, selekcionāram nedodot tai savu piekrišanu. AAŠK norāda, ka pagaidu aizsardzības laikā selekcionārs nav tiesīgs aizliegt šādas darbības izpildi, – tas var tikai pieprasīt saprātīgu kompensāciju saskaņā ar šīs regulas 95. pantu. Līdz ar to jebkura šāda veida darbība, kas izdarīta šajā laikposmā, ir neatļauta lietošana, pat ja selekcionāram ir samaksāta saprātīga kompensācija, jo pēdējais minētais nav varējis piekrist šai darbībai [25].

47. No otras puses, *A. J. Martínez Sanchís* un Komisija būtībā apgalvo, ka, tā kā Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā uzskaitītajām darbībām pagaidu aizsardzības laikposmā nav vajadzīga selekcionāra atļauja, šīs darbības nevar tikt uzskatītas par šķirnes komponentu "neatļautu lietošanu", ja tās ir veiktas šajā laikposmā. Komisija pakārtoti norāda, kā to būtībā apgalvo Grieķijas valdība, ka minētās darbības, ja tās ir veiktas pagaidu aizsardzības laikā, ir jāuzskata par neatļautām, ja par tām nav samaksāta saprātīga kompensācija [26].

48. *A. J. Martínez Sanchís* un Komisija aizstāvētās nostājas pamatotība, manuprāt, skaidri izriet no pagaidu aizsardzības un otrās pakāpes aizsardzības vispārējām sistēmām.

49. Šajā sakarā jāatgādina, ka tiesības, kas Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā ir piešķirtas īpašniekam attiecībā uz ievākto materiālu, ir pakārtotas tādā ziņā, ka uz tām var atsaukties tikai situācijās, kad selekcionārs nav varējis izmantot savas tiesības atbilstoši šī panta 2. punktam attiecībā pret personu (šajā gadījumā – stādaudzētavu), kas veikusi vienu vai vairākas šajā tiesību normā minētās darbības (šajā gadījumā, pavairošanu un tirdzniecību) attiecībā pret aizsargājamas šķirnes komponentiem [27].

50. Ņemot vērā iepriekš minēto, man šķiet, ka jēdzienam "neatļauta lietošana" ir nozīme tikai tad, ja bez selekcionāra atļaujas attiecībā uz šķirnes komponentiem ir izdarīta kāda no Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā minētajām darbībām, *ja šāda atļauja ir bijusi nepieciešama*. Tādējādi tikai tad, ja nav izpildīts pienākums saņemt selekcionāra piekrišanu, pēdējais minētais var īstenot savas tiesības attiecībā uz ievākto ražu.

51. Tomēr Regulas Nr. 2100/94 95. pantā ir noteikta nevis iepriekšējas atļaujas sistēma, bet vienīgi selekcionāra atlīdzības saņemšanas sistēma [28]. Pagaidu aizsardzības laikā selekcionārs nav tiesīgs aizliegt darbības, kas izklāstītas šīs regulas 13. panta 2. punktā. Līdz ar to šādu darbību veikšanu, pat ja nav samaksāta saprātīga kompensācija, nevar pielīdzināt aizsargājamās šķirnes komponenta neatļautai lietošanai, jo tā nav notikusi, neievērojot iepriekšējas atļaujas saņemšanas pienākumu.

52. Šajā ziņā Regulas Nr. 2100/94 95. pantā ir paredzēts, ka selekcionārs "var pieprasīt" saprātīgu kompensāciju no jebkuras personas, kas veikusi "darbību, kuras veikšana viņam turpmāk [pēc pagaidu aizsardzības laikposma] būs aizliegta". Šis formulējums norāda uz to, ka nevienai darbībai, kas attiecas uz šķirnes komponentiem vai ievākto materiālu, nav vajadzīga selekcionāra atļauja pirms galīgās aizsardzības spēkā stāšanās. No tā arī izriet, ka saprātīgas kompensācijas neizmaksāšana selekcionāram

25 Citiem vārdiem sakot, AAŠK uzskata, ka saprātīgas kompensācijas samaksa par tiem šķirnes komponentiem, uz kuriem attiecas pieteikums par Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā minētās darbības aizsardzību, neietekmē īpašnieka tiesības nedz attiecībā uz tās komponentiem, nedz arī attiecībā uz no tiem ievākto materiālu (šajā ziņā skat. šo secinājumu 8. zemsvītras piezīmi).

26 Komisija, lai gan tā pati apstiprināja šo pieeju savos rakstveida apsvērumos, tiesas sēdē precizēja, ka tā to apgalvojot tikai pakārtoti.

27 Skat. šo secinājumu 35. un 40. punktu.

28 Šīs sistēmas pamatā ir *UPOV* konvencijas 13. pantā paredzētā sistēma. Attiecībā uz šīs tiesību normas rašanās vēsturi ir jānorāda, ka pagaidu aizsardzība, attiecībā uz kuras izpildi sākotnēji *UPOV* konvencijas līgumslēdzējām valstīm bija rīcības brīvība, tā kā pienākums tām ir tikai kopš tās pārskatīšanas 1991. gadā. Sagatavošanas darbi, kas noveda pie šīs pārskatīšanas, nerada skaidrību par saikni starp pagaidu aizsardzību, no vienas puses, un otrās pakāpes aizsardzību, kas arī ieviesta šajā gadījumā, no otras puses.

pagaidu aizsardzības laikposmā nepadara attiecīgo darbību par nelikumīgu [29]. Pagaidu aizsardzības sekas tādējādi atšķiras no šīs regulas 94. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētās galīgās aizsardzības sekām, uz ko var atsaukties attiecībā pret jebkuru personu, kura, "nebūdama tiesīg[a] to darīt", veiktu kādu no [minētās regulas] 13. panta 2. punktā izklāstītajām darbībām.

53. Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 2100/94 19. panta 1. punktu [30] augu šķirņu aizsardzības termiņš sākas *no aizsardzības spēkā stāšanās*. Šī aizsardzība no šā viedokļa atšķiras no aizsardzības, kas izriet no Eiropas patenta un kuras ilgums tiek aprēķināts, *sākot no pieteikuma iesniegšanas brīža* [31]. Manuprāt, tas, ka augu šķirņu pagaidu aizsardzības laikposms netiek atņemts no galīgās aizsardzības ilguma, bet gan pievienots tam kā atsevišķa aizsardzība selekcionāra interesēs, ļauj pamatot to, ka pagaidu aizsardzības piemērošanas joma atšķiras no galīgās aizsardzības, jo tikai pēdējā, ņemot vērā pirmo nosacījumu, kas izklāstīts Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā, attiecas uz darbībām, kas veiktas ar ievākto materiālu.

54. Manis piedāvāto interpretāciju tostarp apstiprina daži paskaidrojoši dokumenti, kurus ir pieņēmusi *UPOV* padome [32]. Saskaņā ar šiem dokumentiem jēdziens "neatļauta lietošana" *UPOV* konvencijas 14. panta 2. punkta izpratnē nozīmē tādas "darbības attiecībā uz pavairošanas materiālu, kam ir nepieciešama selekcionāra tiesību īpašnieka atļauja [..], bet kas ir izdarītas, nesaņemot šādu atļauju" [33]. *UPOV* padome tajos precizē, ka neatļautu darbību veikšana nozīmē, ka šīs tiesības "ir piešķirtas un ir spēkā".

55. Ņemot vērā šos apsvērumus, uzskatu, ka ar Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktu īpašnieks tiek aizsargāts tikai tiktāl, ciktāl šī panta 2. punktā minētās darbības ir veiktas ar šķirnes komponentiem bez viņa atļaujas *pēc aizsardzības spēkā stāšanās*.

56. Šādu interpretāciju neatspēko AAŠK uzsvērtais fakts, ka tādu augļu šķirņu kā pamatlietā aplūkotās ekonomiskā vērtība galvenokārt esot to spējā ražot augļus. Ar šo faktu nevar tikt apšaubīta augu šķirņu aizsardzības sistēmas uzbūve, kas pamatā sastāv no pirmās pakāpes aizsardzības sistēmas attiecībā uz šķirnes komponentiem un pakārtoti – tiktāl, ciktāl selekcionārs nav varējis izmantot savas tiesības uz pirmās pakāpes aizsardzību, – no otrās pakāpes aizsardzības sistēmas attiecībā uz ievākto materiālu. Šīs vairākposmu aizsardzības sistēmas ietvaros ekonomiskā vērtība, kas saistīta ar iespēju gadu gaitā ievākt ražu no augļu šķirnes komponentiem, var tikt atspoguļota atalgojuma ("honorāru") apjomā, ko selekcionārs ir noteicis par Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punktā minētajām darbībām, kas veiktas ar šiem pašiem komponentiem.

57. Tāpat arī šeit piedāvātā interpretācija nevar tikt apšaubīta ar AAŠK izvirzītajiem argumentiem, ka šāda interpretācija ļautu jebkurai ieinteresētajai personai pagaidu aizsardzības laikposmā reproducēt šķirnes komponentus un pēc tam tos izmantot, nemaksājot atlīdzību selekcionāram. Tas, ka selekcionārs nevar izmantot savas tiesības uz ievākto ražu saskaņā ar Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktu, neliedz viņam pieprasīt saprātīgu kompensāciju no audzētāja, kurš ir pavairojis un pārdevis šķirnes komponentus.

29 Zināmu salīdzinājumu var veikt ar sistēmu, kas noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV 2001, L 167, 10. lpp.) 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā. Saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstis var paredzēt izņēmumu autortiesību īpašnieka reproducēšanas tiesībām, lai veiktu reproducēšanu personiskai lietošanai, ar nosacījumu, ka īpašnieks saņem taisnīgu atlīdzību. 2016. gada 21. aprīļa spriedumā *Austro-Mechana* (C-572/14, EU:C:2016:286, 48. punkts) Tiesa ir nospriedusi, ka, ja dalībvalsts piemēro šo iespēju, reprodukciju veikšana privātai lietošanai, kaut gan tā prasa, lai autortiesību īpašniekam tiktu samaksāta saprātīga kompensācija, ir uzskatāma par darbību, kas ir atļauta saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

30 Šajā tiesību normā ir pārņemts *UPOV* konvencijas 19. panta 2. punkta saturs.

31 Skat. Konvencijas par Eiropas patenta piešķiršanu, kas parakstīta Minhenē 1973. gada 5. oktobrī un pārskatīta 2000. gadā, 63. panta 1. punktu.

32 Paskaidrojošas piezīmes par darbībām attiecībā uz ievākto produktu, 4. lpp., 4. punkts, kā arī *UPOV* padomes vadlīnijas, 57. lpp. Lai gan šie dokumenti nav saistoši, tie sniedz lietderīgas norādes attiecībā uz *UPOV* konvencijas un Regulas Nr. 2100/94 noteikumu interpretāciju.

33 Šādas darbības tiek arī uzskatītas par neatļautām, ja tās netiek veiktas saskaņā ar iespējamajiem nosacījumiem un ierobežojumiem, ko atļaujas īpašnieks definējis saskaņā ar *UPOV* konvencijas 14. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Skat. *UPOV* padomes vadlīnijas, 57. lpp. Tomēr šķiet, ka, pēc analoģijas piemērojot 2011. gada 20. oktobra sprieduma *Greenstar-Kanzi Europe* (C-140/10, EU:C:2011:677, 41.–43. punkts) argumentāciju, var secināt, ka Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punkta piemērošanas nolūkā aizsardzības īpašnieka piekrišanu var ietekmēt tikai tādi nosacījumi un ierobežojumi, kas tieši attiecas uz būtiskiem aizsardzības elementiem.

58. Šī aizsardzība, protams, var izrādīties neefektīva, ja selekcionārs nevar izmantot savas tiesības. Šādas sekas tomēr man šķiet raksturīgas līdzsvaram, ko pagaidu aizsardzības sistēma nosaka starp, pirmkārt, selekcionāra interesēm un, otrkārt, šķirnes komponentu, kas pavairoti un pārdoti pagaidu aizsardzības laikposmā, ieguvēja interesēm. Tādējādi, kā to būtībā ir norādījusi Komisija, nav pamata uzskatīt, ka šī sistēma, ja tās mērķis ir mudināt selekcionāru šķirnes komponentus darīt pieejamus trešām personām, tiklīdz ir publicēts aizsardzības pieteikums, un attiecīgā gadījumā no tā gūt komerciālu labumu [34], būtu vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka selekcionārs nesaskaras ne ar kādu risku, ja tas izvēlas šādi rīkoties.

59. Ņemot vērā šos apsvērumus, pirmais nosacījums, kas paredzēts Regulas Nr. 2100/94 13. panta 3. punktā, nevar tikt izpildīts tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā.

60. Pirmkārt, ciktāl stādaudzētava šķirnes komponentu pavairošanas un tirdzniecības darbības veica pirms aizsardzības spēkā stāšanās, šīs darbības nav minēto komponentu neatļauta lietošana minētās normas izpratnē.

61. Otrkārt, tā kā, ņemot vērā atbildi, kuru es ierosinu sniegt uz pirmo un otro prejudiciālo jautājumu, darbības, kas saistītas ar lauksaimnieka veikto augļu audzēšanu un novākšanu, neietilpst Regulas Nr. 2100/94 13. panta 2. punkta piemērošanas jomā, šīs darbības – pat ja tās ir veiktas pēc aizsardzības spēkā stāšanās – nevar tikt uzskatītas par šķirnes komponentu neatļautu lietošanu.

62. Jāsecina, ka, ja augu šķirnes stādi ir iegādāti no stādaudzētavas laikposmā starp pieteikuma publicēšanu un Kopienas aizsardzības piešķiršanu šai šķirnei, pircējs – kā šajā laikposmā, tā arī pēc šī laikposma – var brīvi audzēt šos stādus, kā arī ievākt ražu un pārdot augļus.

V. Secinājumi

63. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Padomes Regulas (EK) Nr. 2100/94 (1994. gada 27. jūlijs) par Kopienas augu šķirņu aizsardzību 13. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizsargājamās šķirnes komponentu audzēšanas un to augļu ievākšanas darbības neietilpst to šajā tiesību normā minēto darbību kategorijās, kuru izpildei ir nepieciešama aizsardzības īpašnieka atļauja.

2) Regulas (EK) Nr. 2100/94 13. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens aizsargājamas šķirnes komponentu "neatļauta lietošana" neietver darbības, kas veiktas ar šiem komponentiem, piemēram, to pavairošanu vai tirdzniecību, laikposmā starp pieteikuma Kopienas augu šķirņu aizsardzības piešķiršanai publicēšanu un šīs aizsardzības piešķiršanu.

34 Šajā ziņā skat. Würtenberger, G., van der Kooij, P., Kiewiet, B. un Ekvad, M., *European Union Plant Variety Protection*, minēts iepriekš, 198. lpp.